

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
факультет інформатики, математики та економіки
Кафедра соціології та філософії

Затверджено на засіданні кафедри
Завідувач кафедри Л.В.Афанасьева
(протокол №1 від 30.08.2022р.)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІЛОСОФІЯ СУЧАСНОГО СВІТУ

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)
Спеціальність: 032 Історія та археологія
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Освітня програма: освітньо-наукова програма «Історія та археологія»

Запоріжжя, 2022

Розробники: Букреєва І.В., кандидат філософських наук, доцент

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми д.і.н, проф. О.М. Ситник

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Ступінь вищої освіти галузь знань, спеціальність, спеціалізація	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Ступінь вищої освіти: третій (доктор філософії) Галузь знань: 03 "Гуманітарні науки" Освітньо-наукова програма Історія та археологія Спеціальність: 032 «Історія та археологія».	Обов'язкова	
Блоків* – 1 у тому числі: курсозна робота 0 навчальна практика 0		Рік підготовки:	
		1-й	-й
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		1-й	2-й
		Лекції	
		20 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Навчальна практика**	
		год.	год.
		Самостійна робота	
	80 год.	год.	
Тижневих годин –	Вид контролю екзамен		

Мета навчальної дисципліни

Філософія належить до циклу фундаментальних дисциплін навчального плану і посідає провідне місце в усіх блоках підготовки докторів філософії. Вивчення філософії є важливим чинником духовного збагачення, інтелектуального розвитку, формування світоглядно-методологічної компетентності майбутніх науковців та усвідомлення ними свого місця і ролі в суспільстві; визначення ціннісних орієнтирів особистої та соціальної активності громадянина, розуміння проблеми людського буття і насамперед питання, ким є людина, як їй жити, на що орієнтуватися в нових умовах, як долати різні перешкоди на шляху до майбутнього.

Вивчення дисципліни пов'язане зі знаннями інших гуманітарних дисциплін, зокрема з історією української культури, соціологією, логікою, економічною теорією та ін., які поглиблюють філософські знання здобувачів ступеня доктора філософії, зосереджуючи увагу на прикладних аспектах сучасних філософських концепцій та на аналітиці сучасних подій і критичного їх оцінювання.

Метою вивчення дисципліни є формування світоглядної культури, методологічної компетентності майбутнього науковця, професійна діяльність якого має бути через філософію спрямована на самостійний пошук істин і цінностей, на наполегливу і вдумливу працю по осмисленню реалістичної картини навколишньої дійсності і самопізнанню власного внутрішнього світу.

Перелік компетентностей, яких набуває здобувач під час опанування дисципліни:

1. Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі історії, археології та інших історичних дисциплін; володіння методологією наукової та науково-педагогічної діяльності, проведення самостійного наукового дослідження у сфері своєї професійно-наукової діяльності, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

2. Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до системного наукового світогляду, вміння його використання у своїй професійній діяльності;

ЗК 4. Здатність до створення та розвитку нових наукових ідей та використання їх у своїй наукових дослідженнях;

ЗК 8. Здатність працювати та орієнтуватися у сучасному міжнародному науковому просторі.

3. Фахові компетентності:

ФК 1. Знання та розуміння основних історичних подій і процесів вітчизняної та світової історії;

ФК 4. Знання можливостей та основних напрямів наукової співпраці у сфері історичної науки.

Програмні результати навчання

- РН 1.** Знання основних філософських концепцій та історичної методології, які можна використовувати в своїх наукових дослідженнях;
- РН 3.** Знання відповідних професійно-етичних норм та моральних цінностей науковця у професійної та життєвої діяльності;
- РН 7.** Розуміння основних напрямків розвитку сучасної системи вищої освіти;
- РН 12.** Здатність професійної орієнтації у політичних подіях та основних напрямках історичного розвитку світової та вітчизняної історії.

Критерії оцінювання

Критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення дисципліни.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до положення №283 від 29.08.2017 р. «Про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького».

1. Засоби оцінювання:

- участь в обговоренні питань семінарського заняття;
- підготовка презентацій, повідомлень, рефератів;
- робота з першоджерелами;
- вирішення тестових завдань (за темами курсу);
- підготовка й проведення ділових ігор;
- екзамен.
-

2. Програма навчальної дисципліни

ТЕМА 1. Філософія у світоглядно-науковому осмисленні світу

Поняття світогляду, його функції та типи. Філософія як системний і раціональний тип світогляду. Зв'язок філософії з іншими формами духовного освоєння світу (міфологією, релігією, мистецтвом, наукою).

Філософія як наука. Соціальні умови та духовні джерела формування філософії. Предмет філософії й особливості його осмислення. Загальний характер і зміст філософських проблем. Структура філософського знання. Функції філософії та її роль в житті людини та суспільства.

Основне філософське питання і способи його вирішення.

ТЕМА 2. Становлення філософії як особливої форми світогляду

Проблема виникнення філософії: перехід «від міфу до логосу». Східний та західний тип філософствування. Формування філософської думки у країнах Стародавнього світу. Зародження основних парадигм осмислення людини та світу.

Своєрідність та етапи розвитку античної філософії. Космоцентризм давньогрецької філософії. Мілетська школа, Піфагор, натурфілософія Геракліта. Становлення античної діалектики. Атомістична філософія Левкіпа й

Демокріта, погляди Епікура та Лукреція Кара. Проблема людини, моралі й пізнання у філософії Сократа. Об'єктивний ідеалізм Платона і його вчення про пізнання, суспільство й державу. Арістотель як систематизатор античної філософії. Вчення Арістотеля про форму й матерію (душу й тіло), суспільство й державу. Філософія Давнього Риму. Виникнення й розвиток нових шкіл: стоїцизму, епікуреїзму, скептицизму.

ТЕМА 3. Розвиток філософії від Середньовіччя до сучасності

Поняття, періодизація й проблеми середньовічної філософії. Особливості середньовічного способу філософствування. Провідні релігійно-філософські ідеї Біблії: монотеїзм, теоцентризм, креаціонізм, ідея одкровення, ідея гріхопадіння, вчення про кінець світу. Теологія й філософія. Апологетика: примат віри. Патристика: віра й розуміння у творах Отців церкви. Вчення Августина Аврелія про душу й самопізнання, проблеми часу й буття, руху історії й концепція історичного прогресу. Схоластика: проблема співвідношення віри й розуму. Суперечка між реалістами та номіналістами що до природи універсалій (загальних понять). Вчення Фоми Аквінського про буття, душу, людину, світ, свідомість і віру, сутність й існування.

Європейське Відродження як історична епоха. Антропоцентризм і гуманізм. Натурфілософія Відродження. Пантеїзм. Геліоцентризм і вчення про нескінченність Всесвіту. Реформація та її ідеї.

Епоха наукових революцій та її вплив на розвиток філософії. Критика релігії й схоластики. Розвиток наукового знання. Проблема методу пізнання. Емпіризм і раціоналізм. Механістично-матеріалістична картина світу. Проблема субстанції. Монадологія Г. Лейбніца.

Просвітництво: сутність і багатоманіття його національних форм. Проблема людини. Філософія французького Просвітництва (Ф. Вольтер, Ж.-Ж. Руссо). Матеріалістична тенденція. Філософія історії й нові версії суспільного прогресу.

Німецька класична філософія як завершальний етап новоєвропейської філософії. Філософська система І. Канта. Сутність його коперніканського перевороту у філософії. Система філософії Г. Гегеля. Гегелівська діалектика. Гегелівське розуміння історії. Антропологічний матеріалізм Л. Фейєрбаха. Німецька класична філософія й сучасне бачення світу.

Перехід від класичної до посткласичної філософії на рубежі XIX – XX ст. Основні засади некласичного світобачення, його онтологічні, гносеологічні, культурологічні параметри. Плюралізм течій сучасної філософії. Філософія К. Маркса та Ф. Енгельса. Неомарксизм. Прагматизм. Позитивізм, неопозитивізм та постпозитивізм. «Філософія життя» та її різновиди. Структуралізм. Екзистенційна філософія. Психологія. Герменевтика та феноменологія. Філософська система М. Гайдеггера. Філософська антропологія, філософія культури.

Постмодернізм та діалогова форма існування сучасної філософії.

ТЕМА 4. Українська філософія у контексті розвитку світової культури: історія та сучасність

Українська філософія як складова світового філософського процесу. Світогляд давніх слов'ян як основа української філософії. Складові української філософії: академічна чи професійна філософія, буттєва («філософія серця»), філософія української ідеї. Києво-Могилянська Академія як осередок розвитку філософії в Україні. Г. Сковорода – основоположник української філософії. Український романтизм (М. Гоголь, М. Костомаров, П. Куліш та ін.). Академічна філософія (С. Гогоцький, П. Юркевич, В. Лесевич, О. Гіляров та ін.). Соціально-філософські погляди Лесі Українки, П. Грабовського, М. Коцюбинського, М. Драгоманова, І. Франка, В. Антоновича. Філософія періоду українського духовного відродження (В. Винниченко, М. Грушевський, В. Зеньковський та ін.). Філософія національної самобутності (Д. Донцов, В. Липинський, І. Лисяк-Рудинський та ін.). Філософська спадщина Д. Чижевського. Українська філософія радянського періоду. Розробка філософських ідей в сучасній Україні.

ТЕМА 5: Онтологічний вимір життя людини як філософська проблема

Онтологія як вчення про буття. Єдність та багатоманіття світу. Філософський зміст категорії буття. Проблема буття в історії філософії. Багаторівневий характер буття. Основні форми буття (буття тіл, буття процесів, буття людини, буття духовного, буття соціального). Людина і буття як «мікро» і «макросвіт». Суперечливість буття людини (тілесне – духовне). Буття й небуття. Уявлення про субстанцію, їх залежність від розвитку природознавства. Матерія. Атрибути матерії. Рух як спосіб існування матерії. Форми руху. Простір і час як атрибути матерії. Співвідношення простору й часу.

ТЕМА 6: Філософія науки і методологія пізнання: інноваційні виміри знання

Гносеологія як сфера філософського знання, її предмет та основні категорії. Проблема співвідношення об'єкта й суб'єкта пізнання. Основні принципи сучасної наукової гносеології (об'єктивність, пізнаванність, активне творче відображення, єдність теорії і практики, історизм тощо). Поняття пізнання. Категорії та принципи пізнання. Види пізнання: чуттєве й раціональне, емпіричне й теоретичне.

Специфіка наукового пізнання. Природа наукового знання й критерії науковості. Методи пізнання: загальнонаукові (спостереження, вимірювання, експеримент, моделювання, аналіз, синтез, індукція, дедукція, діалектика) та конкретнонаукові. Методи гуманітарних наук (метод індивідуалізації, герменевтичний метод, метод феноменологічної редукції, верифікації, фальсифікації і ін.). Основні гносеологічні позиції: агностицизм, скептицизм, релятивізм, абсолютизм.

Проблема істини. Істина як процес та результат. Конкретність та відкритість істини. Абсолютність та відносність. Критерії істини. Істина й правда. Істина й заблудження. Істина й омана. Плюралізація фундаментальних гносеологічних припущень. Постмодерністська пізнавальна парадигма. Знання як результат пізнання. Види знань: побутове чи повсякденне, позанаукове, наукове, загальне чи філософське. Езотеричне знання. Наука як сума отриманих знань. Структура науки: основи, закони та методи, категорії та поняття, теорії,

ідеї. Логіка наукового дослідження, його етапи. Відповідальність науковця за власні відкриття.

ТЕМА 7: Філософія сучасної антропологічної ситуації

Філософська антропологія як філософське вчення про людину. Уявлення про людину в історії філософської думки. Проблема походження людини. Антропосоціогенез. Роль праці у процесі антропосоціогенезу. Співвідношення біологічного й соціального в людині. Сутність й існування людини. Пошуки людського в людині. Спільне й унікальне в людині. Індивід, індивідуальність, особистість. Людина як суперечність між кінечністю тіла та безкінечністю духа. Сенс життя. Унікальність людського «я» й проблема відчуження сучасної людини. Людина й маса.

ТЕМА 8. Філософія глобалізованого світу: проблеми і перспективи

Постіндустріальне суспільство: поняття та характерні ознаки. Місце людини в інформаційному суспільстві. Співвідношення «природи людини» й сучасного техногенного світу. Критика «масового суспільства» й «масової культури» в сучасній філософії. Багатогранність людського буття й цінності сучасного суспільства. «Економічна людина» і проблема відчуження. Сучасна соціокультурна ситуація, її тенденції. Глобалізація як визначальна тенденція сучасності. Поняття глобальності. Глобальні проблеми: сутність та класифікація. Проблеми й перспективи сучасної цивілізації: політичні, наукові, релігійні, філософські пошуки виходу з кризи. Людство як єдиний суб'єкт історичного розвитку. Становлення нового гуманізму. Філософія як проект можливих варіантів суспільного розвитку.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	Усього	У тому числі		
		Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
Тема 1. Предмет і об'єкт філософського знання	14	4	2	8
Тема 2. Філософія в історичній ретроспективі: сцієнтизм і аксіологія пізнання та науки	12	2	2	8
Тема 3. Особливості української філософії: місце філософії у системі культури	18	2	6	10
Тема 4. Онтологічні моделі буття у сучасному світі	14	2	2	10
Тема 5. Пізнавальне ставлення людини до світу: коло проблем	14	2	2	10
Тема 6. Людина у сучасному світі: філософська проблема подолання розриву між наукою і повсякденністю	18	4	2	12

Тема 7. Філософський аналіз сучасного соціокультурного світу	14	2	2	10
Тема 8. Глобальність сучасного світу: виклики людині, освіті, науці	16	2	2	12
Усього годин	120	20	20	80

4. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми лекції та питання, що вивчаються	К-сть годин
1	Предмет і об'єкт філософського знання 1. Філософія, її значення в системі вищої освіти 2. Поняття світогляду, його структура, типи, функції 3. Особливості філософського мислення	2
2	Філософія в історичній ретроспективі: сциєнтизм і аксіологія пізнання та науки 1. Історичні передумови появи філософії Нового часу та її загальна спрямованість 2. Соціокультурні й соціально-економічні передумови формування цінностей епохи Просвітництва 3. Німецька класична філософія і просвітництво: єдність та різноманіття форм 4. Класична, некласична філософія, постмодернізм	2
3	Особливості української філософії: місце філософії у системі культури 1. Витоки та передумови виникнення української філософії 2. Філософія кордоцентризму: від українського відродження та Барокко (І. Гізель, Т. Прокопович, Г. Щербацький) до філософії Г. Сковороди, Просвітництва й Романтизму (О. Новицький, Т. Шевченко, П. Юркевич) 3. Основні напрямки сучасної філософської думки України	4
4	Онтологічні моделі буття у сучасному світі 1. Світ як єдність об'єктивного та суб'єктивного 2. Сучасні наукові уявлення про принципи організації світу 3. «Криза онтології»: фундаментальні властивості і діалектика буття	2
5	Пізнавальне ставлення людини до світу: коло проблем 1. Пізнання як предмет філософського аналізу. Методологія пізнання і науки 2. Основні принципи наукової діяльності: динаміка і варіанти гносеології 3. Поняття істини, її концепції: шляхи до смислотворення 4. Практика як відкрита динамічна система взаємодії теорії і дії	2

6	<p>Людина у сучасному світі: філософська проблема подолання розриву між наукою і повсякденністю</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Філософська концепція людини як основа науки про людину 2. Проблема соціального, біологічного та духовного в людині: онтологія і антропологія 3. Філософські концепції сенсу життя і проєкцій творчої життєдіяльності 	2
7	<p>Філософський аналіз сучасного соціокультурного світу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Закони суспільства, їх особливості та співвідношення з природним світом 2. Проблеми структурної організації соціальних утворень 3. Суспільний прогрес, його критерії, типи й напрями розвитку 	2
8	<p>Глобальність сучасного світу: виклики людині, освіті, науці</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інтерсоціальність, антропосоціальність та природосоціальність глобальних проблем 2. Філософські проєкції формування світогляду громадянина світу 3. Філософія виживання як синергія цінностей єднання людства 	
Разом		20

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
1.	<p>Світоглядні зрушення у сучасному суспільстві</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості міфології як історично первинної форми світогляду 2. Характерні риси філософського мислення. Співвідношення філософії, науки, мистецтва та релігії 3. Структура та функції філософського знання 	2
2.	<p>Співвідношення філософії та мудрості в античній філософії</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості, умови формування та етапи розвитку античної філософії 2. Розвиток ідей космоцентризму в античній філософії 3. Ідейні здобутки античної філософії у становленні та розвитку сучасної «моральної» традиції (Сократ, Платон, Аристотель) 	2
3.	<p>Філософія Середньовіччя та Ренесансу у духовному житті суспільства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Радикальні зміни у світогляді при переході від античності до 	2

	<p>середньовіччя</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Роль християнської патристики і схоластики у формуванні ідейних засад світобачення: історія і сучасність 3. Загальні особливості філософії Відродження: гуманістичний поступ 	
4.	<p>Філософія Нового часу: поворот до формату «знання - сила»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проблеми знання, методу у філософії Нового часу: позиція сьогодення 2. Філософське обґрунтування Нової картини світу 3. Філософія Просвітництва як перехід до відповідальності за долю людства 	2
5.	<p>Природа духу, життя і свободи у класичній та некласичній філософії</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Реальність свободи у філософії І. Канта 2. Філософія Г. Гегеля: вчення про Абсолютну ідею та діалектичну логіку 3. «Філософія життя» Ф. Ніцше та ніцшеанці 	2
6.	<p>Антропологічний поворот у філософії: сучасна рефлексія</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Антропологічний принцип» у філософії Л. Фейєрбаха 2. Смысл життя у філософії Л. Фейєрбаха, А. Шопенгауера та С. Кіркегора 3. Провідні ідеї антропологічних шкіл та напрямів для сьогодення 4. Напрями розроблення «наукової філософії». 	2
	<p>Напрями, ідеї та представники напрямів у філософії ХХ ст.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сцієнтистська філософія ХХ ст. 2. Культурологія та філософія історії у філософії ХХ ст. 	2
7.	<p>Соціокультурне та антропокультурне в історії української філософії: сучасний контекст</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості української філософської парадигми від давніх часів до сьогодення 2. Особистісні виміри людського буття у філософії Г. Сковороди 3. Український кордоцентризм: історія та сучасність 4. Ноосфера і «проблема людини» в українській філософській традиції 	4
8.	<p>Філософсько-методологічні виміри наукового пізнання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Онтологічні полярності пізнавальної функції філософії 2. Соціально-культурна детермінація науки та аксіологія пізнання 3. Людино(ви)мірність науки і гуманістичний образ пізнання 	2
9.	<p>Світоглядні зрушення у сучасному суспільстві</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості міфології як історично первинної форми світогляду 2. Характерні риси філософського мислення. Співвідношення філософії, науки, мистецтва та релігії 3. Структура та функції філософського знання 	2
Разом		20

6. Теми для самостійного опрацювання

№ з/п	Теми і перелік питань що внесені на самостійне вивчення	К-сть годин
1	<p style="text-align: center;">Філософія як особлива галузь знання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характерні риси філософського мислення. 2. Співвідношення філософії, релігії, науки та мистецтва. 	10
2	<p style="text-align: center;">Філософія Давнього Сходу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Формування філософії як нового типу світогляду. 2. Філософія Давньої Індії: <ul style="list-style-type: none"> ➤ взаємозв'язок ідей світоустрою, суспільного устрою та належного індивідуального буття у ведичній традиції; ➤ ортодоксальні школи індійської філософії. 3. Філософія Давнього Китаю: <ul style="list-style-type: none"> ➤ даосизм: учення про єдність природи та людини; ➤ конфуціанство: учення про «благородного мужа»; ➤ Мо-цзи та моїзм про державний устрій та управління державою. 	10
3	<p style="text-align: center;">Проблема людини у філософії Середньовіччя та Відродження</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Августина Аврелій про моральне самовдосконалення людини. 2. Проблема сутності й існування у філософії Фоми Аквінського. 3. Ренесансний культ краси, творчості, любові та гідності людини. 	10
4	<p style="text-align: center;">Філософія марксизму</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Передумови формування та теоретичні джерела філософії марксизму. 2. Матеріалізм і діалектика як основні принципи марксистської філософії. 3. Теорія суспільного договору у контексті філософії марксизму. 	10
5	<p style="text-align: center;">Тенденції розвитку сучасної філософії</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Філософський посмодерн: вихідні ідеї та їх оцінки. 2. Філософія та соціальні процеси у сучасному українському суспільстві. 	10
6	<p style="text-align: center;">Філософські ідеї в українській літературі та громадсько-політичних рухах</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль громадсько-політичних рухів у поширенні філософських ідей в Україні. 2. Філософсько-світоглядні ідеї представників української літератури ХІХ століття. 	10
7	<p style="text-align: center;">Проблема єдності світу у контексті сучасної науки</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Рух як онтологічна категорія, його основні якості. 	10

	2. Проблема класифікації форм та рівнів руху матерії. 3. Поняття просторово-часового континууму і його якості.	
8	Структурні компоненти свідомості 1. Свідомість, самосвідомість, несвідоме: природні і культурні детермінанти.	10
9	Філософські проблеми науки та техніки 1. Поняття науки. 2. Проблеми класифікації наук. 3. Техніка: закономірності її розвитку й роль у суспільстві.	10
10	Цінність як спосіб освоєння світу людиною 1. Поняття цінностей та їх соціальна природа. 2. Класифікація цінностей. 3. Життя людини як цінність в історико-філософському вченні. 4. Актуальні проблеми життя як цінності в українському суспільстві.	10
11	Духовне життя суспільства 1. Природа, сутність та структура духовного життя суспільства. 2. Духовне життя з позиції релігії, мистецтва, культури, філософії та науки. 3. Сутність та структура «духовного світу індивіда» та його взаємозв'язок із духовним життям суспільства. 4. Зв'язок духовного життя людини та суспільства.	10
	Разом	80

1. Система оцінювання та вимоги

Посилання на положення

<https://mdpu.org.ua/new/uk/navchalna-djalnst/nformacija-navchalnogo-vddlu/2450.html>

Критерії оцінювання

Критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення дисципліни.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до положення №283 від 29.08.2017 р. «Про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького».

Методи і засоби оцінювання:

- участь в обговоренні питань семінарського заняття;
- підготовка презентацій, повідомлень, рефератів, есе;
- робота з першоджерелами;
- вирішення тестових завдань (за темами курсу);

- підготовка й проведення ділових ігор;
- публічна інтерпретація результатів філософської рефлексії та критичного мислення.

Поточний контроль знань студентів з дисципліни проводиться за такими формами:

- а) під час занять:
 - опитування (усне, письмове);
 - тестування з теоретичного матеріалу;
 - оцінка виконання ситуаційних вправ та проблемних завдань;
- б) за результатами виконання завдань самостійного опрацювання:
 - оцінка виконання індивідуальних завдань;
 - презентація індивідуальних завдань;
 - обговорення матеріалів для самостійного опрацювання з поставленого проблемного питання.

Підсумковий контроль проводиться у вигляді екзамену.

13. Рекомендована література/ Інформаційні ресурси в інтернеті

Основна література

1. Гринів О. Філософія: курс лекцій для аспірантів /Олег Гринів.- Львів: Тріада Плюс, 2016. – 368 с.
2. Квіт С.М. Масові комунікації. – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська Академія», 2018. – 352 с.
3. Кондратик О.В.Методика викладання філософії та суспільствознавчих дисциплін у вищій школі: Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки. – Луцьк, 2019. – 11 с.
4. Ємельяненко Г.Д., Абузова Л.В., Мозговий Л.І., Дубініна В.О. Філософія освіти і науки: навч.посібник для студентів вищих навч.закл., аспірантів та викладачів філософських дисциплін. – Слов'янськ, 2019. – 365 с.
5. Нариси з сучасної філософії: Навч.посібник /За ред. Академіка НАН України Л.В.Губерського. – К.: Центр, 2016. (ел.версія)
6. Osadchyi V., Troitska T. Philosophical and methodological landmarks of value and semantic informatization VS the "dictatorship" of digital information in the modern anthropological situation // Ukrainian Journal of Educational Studies and Information Technology.- 2019. -Vol. 7- Issue 4.- P. 24–30. URL: <https://uesit.org.ua/index.php/itse/article/view/257>
7. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч.посібник для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнктів /за ред. А.Є.Конверського. – К.: Центр, 2010. - 352 с.
8. Петрушенко В.Л. Філософія: курс лекцій. – Львів,2016. – 504 с.
9. Попович М. Бути людиною. – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська Академія», 2016. – 336 с.
10. Практикум з філософії: Навч. посіб. для викладачів та студентів ВНЗ /за заг. ред. В.Л. Петрушенка. – Львів: «Новий Світ 2000», 2020. – 258 с.

11. Салій А.В., Зінченко Н.О., Біланов О.С. Історія філософії: навч. пос. – Полтава: Дивосвіт, 2018. – 192 с.
12. Синиця А. [та ін.] .Філософія для аспірантів. Конспекти: Навч-метод. видання / за ред. А. Синиці. – Львів: Ліга-Прес, 2017. - 92
13. Troitska T. S., Troitska O.M. та ін. Reconstruction and dialogua in the recovery of the lost paradigm «human-nature». - SGEM 2019 : Proceedings International Multidisciplinary Scientific GeoConference SGEM . - Albena (Bulgaria), 30 June – 6 July 2019. - Sofia, 2019.- V. 19.- P. 629–635. (Scopus).
14. Філософія для аспірантів (здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії) / уклад.: О.Г. Данильян, О.П. Дзьобань, С.І. Максимов. – Харків: Право, 2018. – 70 с.
15. Філософія науки: підручник / за заг. ред. І.С. Добронравової. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2018 (ел.в.)

Додаткова

1. Адо П'єр. Філософія як спосіб життя / пер. з франц. - К.: Новий Акрополь, 2020. – 320 с.
2. Кримський С.Б. Запити філософських смислів / С.Б. Кримський; Під сигнатурою Софії. – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008, 718 с. – (С.444 – 717).
3. Почепцов Г. Фейк. Технології спотворення реальності. – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська Академія», 2020. – 224 с.
4. Управління сталим розвитком. Підручник / за заг. ред. В.П. Беха. – К.: Caravela, 2020. – 538 с.
5. Сидоренко Л.І. Проблема тілесності: філософсько-етичні виміри // Філософські проблеми гуманітарних наук: Альманах. – 2012. - № 21. – С.43-48.
6. Троїцька Т.С., Троїцька О.М. Філософія в інноваційних психолого-педагогічних дослідженнях: з досвіду реалізації проектів // Перспективи. Соціально-політичний журнал. - 2020. - pp. 49-52.
7. Troitska T. S., Troitska O.M. та ін. Reconstruction and dialogua in the recovery of the lost paradigm «human-nature». - SGEM 2019 : Proceedings International Multidisciplinary Scientific GeoConference SGEM . - Albena (Bulgaria), 30 June – 6 July 2019. - Sofia, 2019.- V. 19.- P. 629–635. (Scopus)
8. Osadchyi V. ,Troitska T. Philosophical and methodological landmarks of value and semantic informatization VS the "dictatorship" of digital information in the modern anthropological situation // Ukrainian Journal of Educational Studies and Information Technology.- 2019. -Vol. 7- Issue 4.- P. 24–30. URL: <https://uesit.org.ua/index.php/itse/article/view/257>
9. Troitska T. S., Troitska O.M. та ін. Ecologization of ethics and ethization of ecology in the philosophical dialogue of recent history (late XX–early XXI century International multidisciplinary scientific geoconference SGEM 2020. STEF92 Technology Ltd., 51 "Alexander Malinov" Blvd., 1712 Sofia. Bulgaria, vol.5.1, p.267-274. <https://doi.org/10.5593/sgem2020/5.1/s.20.034>

10. Троїцька Т.С., Троїцька О.М. Релігійна етика у філософсько-педагогічному дискурсі: Навчально- методичний посібник. – Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2018.- С. 3-78, С.115-127.
11. Філософські діалоги'2009. Виміри людського буття: логіка, методологія, семіотика культури: за матеріалами конференції до 75-річчя академіка М.В.Поповича //Зб.наук.праць. – К., 2009. – 440 с.
12. Фукуяма Ф. Наше постчеловеческое будущее. Последствия биотехнологической революции. – М.: ООО «Издательство АСТ»: ОАО«Люкс», 2004. – 349, [3] с. – (Philosophy).

Інформаційні ресурси

1. <http://www.philosophy.ua> – сайт Українського філософського фонду.
2. <http://www.psylib.kiev.ua> – електронна бібліотека «psylib» (психологія, філософія, релігія, культурологія, методологія та ін.).
3. <http://www.svichado.com> – сайт видавництва «Свічадо» (Історія релігії, переклади Отців Церкви, християнська художня література, богословська та богослужбова література, філософія, психологія, етика та ін.).
4. <http://religstudies.org.ua/main.php> – сайт «Релігієзнавство в Україні» Української асоціації релігієзнавців.
5. <http://www.philsci.univ.kiev.ua/UKR/index.html> – електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
6. <http://www.socd.univ.kiev.ua/PUBLICAT/index.phtml> – бібліотека соціологічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
7. <http://www.ji.lviv.ua/index.htm> – інтернет-версія культурологічного часопису «І».
8. <http://litopys.org.ua> – сайт «Ізборник»: історія України IX–XVIII ст.: першоджерела та інтерпретації (електронна бібліотека давньої української літератури та розвідок з філософії).
9. <http://dialogs.org.ua/ua/> – «Діалог.UA» (інформаційний ресурс, орієнтований на суспільний діалог з проблем стратегії розвитку України, стимулюванні дискусій, які б допомогли віднайти шляхи до встановлення соціально-політичного консенсусу щодо образу майбутнього країни, її місця та місії у світі).
10. <http://ver.mdpu.org.ua> – електронний каталог бібліотеки МДПУ імені Богдана Хмельницького

14 .Література для поглибленого вивчення філософії та наукових історико-педагогічних розвідок

Основна

1. Петрушенко В. Л. Філософія : Курс лекцій. – К., Львів, 2001.
2. Троїцька Т. С. Філософія : навч. посіб. – Мелітополь, 2008.
3. Філософія : Підручник / За ред. М. І. Горлача, В. Г. Кременя,

В. К. Рибалка. – Харків, 2010.

4. Філософія : Підручник / Под ред. І. Ф. Надольного. – К., 2001.
5. Філософія. Світ людини. Курс лекцій: навч. посібник / В. Г. Табачковський та інш. – К., 2004.
6. Філософія: Логос, Софія, Розум: підруч. для студ-тів вищих навч. закладів / В. Г. Кремень, В. В. Ільїн. – К., 2007.
7. Філософія: навч. посіб. / за ред. І. Ф. Надольного. – К., 1998.
8. Філософія: підручник для вищої школи / І. В. Бичко та інш. – К., 2001.
9. Філософія: навчальний посібник-практикум / О. Г. Волков, А. М. Землянський, Р. І. Олексенко, Є. М. Рябенко. – Мелітополь, 2017.
10. Філософія: підручник / Г. А. Заїченко та інш. – К., 2005.

Додаткова

1. Андрущенко В. П., Михальченко М. І. Сучасна соціальна філософія. – К., 1996.
2. Бичко А. К., Бичко І. В., Табачковський В. Г. Історія філософії : Підручник. – К., 2001.
3. Блецкан М. І., Логойде В. М. Філософія, онтологія, гнесеологія, діалектика : Курс лекцій. – Ужгород, 1999.
4. Бутенко А. П., Шкреба А. А. Диалектика общественного развития. – К., 1991.
5. Быстрицкий Е. К. Бытие человека в культуре. – К., 1992.
6. Гальчинский А. С. Суперечність реформ. – К., 2001.
7. Головка Б. А. Філософська антропологія. – К., 1997.
8. Горський В. С. Історія української філософії : Курс лекцій. – К., 1996.
9. Грушевський М. С. Хто такі українці і чого вони хочуть. – К., 1991.
10. Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст. – К., 1992.
11. Історія філософії України : Підруч. / М. Ф. Тарасенко та ін. – К., 1994.
12. Кондзьолка В. В. Філософія історії. – Львів, 1996.
13. Кузнецов В. Н. Французский материализм XVII в. – М., 1991.
14. Культура, человек и картина мира. – М., 1987.
15. Кульчицький О. Основи філософії і філософських наук. – Львів, 1995.
16. Лук'янець В. С., Соболев О. М. Філософський постмодерн. – К., 1998.
17. Морен Б. Втрачена парадигма. Природа людини. — К., 1995.
18. Мотрич Н. С. Социальная философия : Курс лекций. – К., 1998.
19. Нестеренко В. Г. Вступ до філософії: онтологія людини : Навчальний посібник для студентів вищих учбових закладів. – К., 1995.
20. Пролеев В. С. Духовность и бытие человека. – К., 1992.
21. Філософія науки: навч. посіб. для студ-тів вищих навч. заклад. / Л. В. Афанасьєва, І. В. Букреева, Л. Ф. Глинська та інш. – Мелітополь, 2011.
22. Черній А. Онтологія духовності. – К., 1996.
23. Чижевський Д. Нариси з історії філософії в Україні. – К., 1992.
24. Шевченко В. І. Концепція пізнання в українській філософії. – К., 1993.

25. Ясперс К. Смысл и назначение истории. – М., 1991.

9. Інформаційні ресурси

1. athena.kiev.ua – Бібліотека Інституту Філософії з сучасної філософії
2. nehudlit.ru – Доступ до повнотекстових книг з філософії
3. radabum.com – Безкоштовна електронна бібліотека з філософії
4. http://ihtik.lib.ru/2013.05_ihtik_philosophy/ – Бібліотека Іхтіка.

Філософія Електронний повнотекстовий доступ до архіву з філософії (11590 документів)

5. http://philosophy.kpi.ua/p/blog-page_26.html – Бібліотека кафедри філософії КПІ (НТУУ) Електронна бібліотека матеріалів з філософії кафедри філософії Київського політехнічного інституту
6. http://dumka.ho.ua/books_kf.htm – Бібліотека філософської літератури Бібліотека філософської літератури кафедри філософії Київського університету імені Бориса Грінченка
7. <http://www.philosophy.ua> – сайт Українського філософського фонду.
8. <http://www.psylib.kiev.ua> – електронна бібліотека «psylib» (психологія, філософія, релігія, культурологія, методологія та ін.).
9. <http://www.svichado.com> – сайт видавництва «Свічадо» (Історія релігії, переклади Отців Церкви, християнська художня література, богословська та богослужбова література, філософія, психологія, етика та ін.).
10. <http://religstudies.org.ua/main.php> – сайт «Релігієзнавство в Україні» Української асоціації релігієзнавців.
11. <http://www.philsci.univ.kiev.ua/UKR/index.html> – електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
12. <http://www.socd.univ.kiev.ua/PUBLICAT/index.phtml> – бібліотека соціологічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
13. <http://www.ji.lviv.ua/index.htm> – інтернет-версія культурологічного часопису «І».
14. <http://litopys.org.ua> – сайт «Ізборник»: історія України IX–XVIII ст.: першоджерела та інтерпретації (електронна бібліотека давньої української літератури та розвідок з політології).
15. <http://dialogs.org.ua/ua/> – «Діалог.UA» (інформаційний ресурс, орієнтований на суспільний діалог з проблем стратегії розвитку України, стимулюванні дискусій, які б допомогли віднайти шляхи до встановлення соціально-політичного консенсусу щодо образу майбутнього країни, її місця та місії у світі.

